

سرمقاله

پنهان کاری یا شفافیت

آسان گیری، نسبت به درجه بندی کالای صادراتی اقدام کرد. اگرچه در کالای مصرفی رعایت حدود مجاز و معقول بهداشتی الزامی است اما در پیشنهاد انجمن برخلاف استاندارد قبلی، هر گونه انجام آزمون آفلاتوکسین و باقیمانده سموم از استاندارد کالای فله صادراتی نیازمند فرآوری مجدد حذف گردید. انجمن به زودی دریافت، این بار نیز اختلاف بر سر «انتخاب شفافیت» و «حفظ عدم شفافیت»، مانع دستیابی به هدفی است که به اشتباه آن را هدف کمیسیون تجدید نظر می پنداشت.

به اعتقاد انجمن، صنعت پسته ایران و بیش از سایرین، بخش تجاری آن هنوز در هزارتوی ملاحظات تجاری سه دهه قبل خود گرفتار است. هنوز برای عده ای که البته کم تعداد نیز نیستند، بکارگیری روشهای قدیمی، تنها راه موفقیت تجاری محسوب می گردد. پافشاری بر عدم شفافیت تجاری هنوز یک اصل خدشه ناپذیر و خط قرمزی محسوب می گردد که عبور از آن منجر به ایجاد یک جریان مقاومت غیرفنی در برابر مدافعان شفاف سازی می شود.

واقعیت آن است که روشهای تجاری دنیا دیرزمانی است که دستخوش تغییرات عمیق شده و ادامه حضور موفق در بازارهای مصرف مشروط به شفاف سازی هر چه کاملتر روندها، مقررات، دستورالعمل ها و البته کالای مورد معامله است. اگر تا امروز، پسته ایران به دلیل رقابت محدود، قادر به ادامه حیات خود در بازارهای جهانی بدون رعایت قواعد جدید رفتاری و تجاری بوده، چشم انداز آینده آن بدون درک واقعیات و معادلات جدید، چندان روشن نیست. قدرت گیری رقیب و پیشتازی آن در تولید و تجارت و پیش بینی جایگاه برتر آن در سالهای آتی، زنگ خطری است که اگر چه چندی است صدای آن به آسمان بلند است اما به نظر نمی رسد هنوز چندان گوش شنوایی برای آن وجود داشته باشد. به اعتقاد انجمن، اگر چه شفاف سازی در امور مرتبط با صنعت، در کوتاه مدت منجر به پرداخت هزینه های اضافی خواهد شد اما بی تردید تنها راه روشنی است که آینده پسته ایران را در دراز مدت تضمین می نماید و شاید تا زمانی که صنعت پسته ایران آمادگی تطبیق با واقعیات جاری را پیدا کند، تنها راه برون رفت از هزارتوی پنهان کاری، سازماندهی گروههای تجاری داوطلبانه ای است که تعهد مشترک آنها، همگامی با رویکرد غالب بازارهای جهانی در ایجاد شفافیت و صداقت در عمل به تعهدات باشد.

محسن جلال پور

رئیس هیأت مدیره انجمن پسته ایران

۱. در آبان ماه ۱۳۹۰ به ابتکار انجمن پسته ایران، گروهی از فعالان صنعت پسته کشور به جلسه ای دعوت شدند که هدف آن تدوین استراتژی پیشنهادی انجمن پسته ایران در رابطه با موضوع آفلاتوکسین بود. به اعتقاد انجمن، موضوع کیفیت، چهره و تصویر آینده صنعت پسته را در نگاه خریداران و بویژه در بازارهای بین المللی ترسیم می نماید و علیرغم آنکه فعالان صنعت پسته کشور، درخصوص ناکارآمدی الگوها و استانداردهای کیفی و کنترلی پسته کشور اتفاق نظر دارند اما تاکنون جایگزین مورد توافقی برای آن پیشنهاد نکرده اند. لذا جلسه مزبور برای پاسخگویی به این سوال که «الگوی کنترلی مورد نظر صنعت پسته کشور چیست؟» و اینکه «چگونه می توان الگوهای خودکنترلی مسئولانه و پاسخگورا جایگزین الگوهای کنترلی اجباری و البته ناکارآمد موجود نمود و در عین حال پاسخگوی کیفیت در بازارهای هدف بود؟»، تشکیل شد. در این جلسه گروهها و افراد صاحب نظر و از جمله برخی صادرکنندگان پسته کشور حضور یافتند. اما علیرغم آنکه همه مدعوین برضرورت مدیریت این معضل و تدوین سند استراتژی مشترک تفاهم داشتند اما تفاوت دیدگاه دو جریان مدافع و مخالف شفافیت، دستیابی به نتیجه نهایی را در اولین جلسه منتفی نمود.

۲. در اوایل آذر ماه ۹۰ کنفرانس خشکبار چین در شهر گوانگجو برگزار گردید. بنا به اهمیت سهم چین در بازار جهانی پسته ایران، انجمن در صدد اعزام هیأتی مشترک از عمده فعالان بازار چین برآمد. اولین سؤال مطرح شده آن بود که اصولاً استراتژی تجاری پسته ایران در بازار چین چیست؟ چه سطحی از کیفیت و چه تعهدات مشترکی بین فعالان عمده بازار وجود دارد؟ آیا ادامه روند تجاری امروز پسته ایران در بازار چین ضامن پایداری این حضور خواهد بود؟ این بار نیز جلسه ای به دعوت انجمن برگزار و برخی فعالان بازار چین که عمدتاً در استان کرمان فعال بودند تصمیم به تدوین میثاق نامه اختیاری برای فعالیت در بازار چین گرفتند. بدلیل عدم تدوین تعهدات مشترک، سفر هیأت به چین منتفی شد و البته هنوز انتظار برای دریافت میثاق نامه مشترک به سر نیامده است و مشخص نیست که در صورت تدوین هم چه تعداد از فعالان مایل به تاسی از میثاق نامه ای خواهند بود که هدف اصلی آن ایجاد شفافیت در بازار چین با هدف حضور دراز مدت در آن است.

۳. پس از تصویب ستاد عالی پسته کشور، تجدید نظر استاندارد ۱۵ در رفسنجان در آذرماه جاری آغاز شد. انجمن ساده انگارانه گمان می برد که هدف کمیسیون تجدید نظر، اصلاح استاندارد موجود بر اساس واقعیات تجاری است و لذا با تشکیل گروه کارشناسی نسبت به تدوین پیشنهاد خود اقدام نمود و با شفافیت و البته